

**ВІДКРИТИЙ МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ
«УКРАЇНА»**

ЯВОРСЬКА ОЛЬГА ОЛЕГІВНА

УДК 342.951

**АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ОСОБИСТОЇ БЕЗПЕКИ ЗАСУДЖЕНИХ
У ВИХОВНИХ КОЛОНІЯХ УКРАЇНИ**

12.00.07 – адміністративне право і процес;
фінансове право; інформаційне право

**Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата
юридичних наук**

Київ–2016

Дисертацією є рукопис

Робота виконана у Відкритому міжнародному університеті розвитку людини «Україна»

Науковий керівник

доктор юридичних наук, професор,
член-кореспондент НАПрН України

Олефір Віктор Іванович,

Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»,
проректор з наукової роботи

Офіційні опоненти:

доктор юридичних наук, доцент

Журавльов Дмитро Володимирович,

Інститут права та післядипломної освіти Міністерства юстиції України,
перший заступник директора

кандидат юридичних наук, професор

Сущенко Віктор Дмитрович,

Національна академія внутрішніх справ,
професор кафедри адміністративного права і процесу

Захист відбудеться «24» листопада 2016 р. о 12⁰⁰ годині на засіданні спеціалізованої
Вченої ради Д 26.139.01 у Відкритому міжнародному університеті розвитку людини
«Україна» за адресою: 03115, м. Київ, вул. Львівська, 23

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Відкритого міжнародного університету
розвитку людини «Україна» за адресою: 03115, м. Київ, вул. Львівська, 23

Автореферат розісланий «21» жовтня 2016 р.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

О.Ю. Фрицький

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Загальноєвропейські цінності, пріоритетними з яких є верховенство права та дотримання прав і основоположних свобод людини та громадянина, Україною сприйнято і проголошено як засади її суспільного розвитку. Зазначені об'єкти правової охорони й мають визначити природу та характер стосунків між людиною і державою в нашій країні, що, зокрема, відображено в ст. 3 Конституції України, а саме: людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Відповідно до свого правового статусу (ч. 3 ст. 63 Конституції України, ст. 7 КВК України), засуджені до позбавлення волі, у тому числі й неповнолітні, повною мірою володіють правом на особисту безпеку, правові гарантії реалізації якого під час відбування цього кримінального покарання визначені в ст. 10 КВК України.

Сучасний стан і тенденції розвитку криміногенної ситуації в Україні та у виховних колоніях зокрема об'єктивно свідчать про те, що ті традиційні підходи, що склались десятиліттями до формування змісту політики у сфері боротьби зі злочинністю, у тому числі й до питань забезпечення права засуджених на особисту безпеку, а також до розуміння завдань і цілей кримінально-виконавчої діяльності (ст. 1 КВК України), методів і засобів їх досягнення, не гарантують на практиці безпечну життєдіяльність цих осіб у місцях позбавлення волі. Практично щорічно неповнолітні засуджені стають жертвами злочинів проти життя і здоров'я, та інших посягань, що мають небезпечний характер (у житловій зоні, на виробництві, школі, профтехучилищі). Так, у 1997 році у виховних колоніях України було вчинено чотири злочини, один з яких пов'язаний із нанесенням тяжких тілесних ушкоджень засудженому (ст. 121 КК України). Крім цього, на 57 % зріс рівень членушкоджень серед засуджених. Унаслідок постійного недофінансування виховних колоній з державного бюджету трапляються випадки порушення норм калорійності, асортименту харчування та їх рівноцінної заміни, що створювало реальні загрози для життя і здоров'я осіб, які тримались у виховних колоніях.

Не змінилась суттєво ця ситуація й сьогодні. Зокрема, у 1998 р. у виховних колоніях мали місце нанесення тяжких тілесних ушкоджень засудженому, самогубство неповнолітнього, десять випадків членушкоджень, спалах гострої кишкової інфекції, що призвело до госпіталізації понад 100 засуджених, а також стався вибух електричного котла, унаслідок чого постраждало двоє неповнолітніх. Не вирішеними залишились також проблеми харчування засуджених.

З 1999 р. (часу повного виведення системи виконання покарань з підпорядкування МВС України) та прийняттям у 2005 році Закону України «Про Державну кримінально-виконавчу службу України» ситуація дещо покращилась, але й надалі у виховних колоніях спостерігаються випадки посягань на життя і здоров'я неповнолітніх засуджених (умисні вбивства, нанесення тілесних ушкоджень, отримання виробничих травм; отруєння).

У 2005-2012 рр. у зв'язку із суттєвим зменшенням кількості засуджених у виховних колоніях, кількість протиправних посягань на життя і здоров'я засуджених

у виховних колоніях зменшилась до мінімуму (мали місце лише поодинокі випадки виробничого травматизму, членушкоджень і отруєнь цих осіб).

Прийняття у 2012 р. нового КПК України та внесення у 2014 р. низки системних змін і доповнень у КВК України з питань гуманізації та приведення до міжнародних стандартів порядку і умов виконання та відбування кримінальних покарань, дозволило стабілізувати стан безпеки у виховних колоніях, але випадки членушкоджень та неналежного матеріально-побутового і медичного забезпечення засуджених все ще мали місце й у 2014 р.

Новий період перетворень у системі виконання покарань розпочався у 2016 р. у зв'язку з прийняттям постанови Кабінету Міністрів України № 348 «Про ліквідацію територіальних органів управління Державної пенітенціарної служби та утворення територіальних органів Міністерства юстиції», що потребує, у свою чергу, активізації наукових розробок, спрямованих на забезпечення зазначеного процесу, зокрема й з питань адміністративного та організаційно-управлінського характеру, розпочатого ще у липні 1991 р., враховуючи, що і в 2015-2016 рр. у виховних колоніях мали місце випадки нанесення тілесних ушкоджень засудженим, групових отруєнь і захворювань цих осіб.

Все це в кінцевому результаті й обумовило актуальність тематики даного дослідження та вплинуло на вибір його об'єкта, предмета, мети і завдань.

Вивчення наукової літератури показало, що досить потужне наукове підґрунтя у цьому контексті створили фахівці як адміністративного, так і кримінально-виконавчого права, а також кримінологи, а саме: В.Б. Авер'янов, О.Ф. Андрійко, О.М. Бандурка, Ю.П. Битяк, А.І. Берlach, І.Г. Богатирьов, В.В. Голіна, І.П. Голосніченко, Т.А. Денисова, О.М. Джу́жа, Є.В. Додін, О.Ю. Дрозд, А.П. Закалюк, Р.А. Калюжний, Т.О. Коломоєць, О.Г. Колб, В.К. Колпаків, А.Т. Комзюк, С.Ф. Константинов, О.В. Копан, І.М. Копотун, О.В. Кузьменко, М.В. Лошицький, М.А. Матузов, Н.П. Матюхіна, О.В. Негодченко, В.І. Олефір, В.Ф. Опришко, О.П. Рябченко, А.Ф. Степанюк, М.М. Тищенко, О.О. Ткаченко, В.М. Трубников, В.М. Шаповал, О.М. Якуба, І.С. Яковець та ін.

Водночас зазначену проблематику ці та інші науковці досліджували лише фрагментарно. Зокрема, досі на монографічному рівні питання адміністративних та організаційно-правових засад забезпечення безпеки засуджених неповнолітніх у виховних колоніях комплексно не вивчалось, а проблеми, що стосуються правових гарантій цієї діяльності, не піддавались науковій розробці взагалі.

Таким чином, у наявності складна теоретико-прикладна проблема, що потребує вирішення на дисертаційному рівні.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертацію виконано відповідно до Концепції реформування кримінальної юстиції України (Указ Президента України від 8 квітня 2008 р. № 311/2008), Концепції реформування Державної кримінально-виконавчої служби України (Указ Президента України від 25 квітня 2008 р. № 401/2008), Концепції державної політики у боротьбі з організованою злочинністю (Указ президента України від 21 жовтня 2011 р. № 1000/2011), Стратегії національної безпеки України (Указ Президента України від 26 травня 2015 р. № 287/2015), Концепції реалізації

державної політики у сфері профілактики правопорушень на період до 2015 р. (розпорядження Кабінету Міністрів України від 30 листопада 2011 р. № 1209-р), плану науково-дослідницької роботи кафедри конституційного, адміністративного та фінансового права Інституту права та суспільних відносин Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна» (державний реєстраційний номер 0111U003651). Тему дисертації затверджено рішенням Вченої ради Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна» (протокол № 2 від 1 липня 2015 р.).

Мета і задачі дослідження. Метою роботи є розроблення науково обґрунтованих заходів, спрямованих на удосконалення адміністративно-правових засад забезпечення особистої безпеки засуджених у виховних колоніях України.

Для досягнення зазначеної мети поставлено такі *задачі*:

- визначити стан дослідження у науці проблем, пов'язаних із формуванням адміністративно-правових засад забезпечення особистої безпеки засуджених у виховних колоніях України;
- з'ясувати зміст поняття «особиста безпека засуджених у виховних колоніях»;
- здійснити аналіз міжнародно-правових актів з питань забезпечення особистої безпеки засуджених та практики їх реалізації у виховних колоніях;
- встановити сучасний стан (1997-2016 рр.) забезпечення особистої безпеки засуджених у виховних колоніях України;
- розкрити зміст адміністративно-правових та інших засад, форм і способів забезпечення особистої безпеки засуджених у виховних колоніях України;
- визначити особливості організації виконання та відбування покарання у виді позбавлення волі у виховних колоніях України;
- визначити зміст сучасної політики у сфері боротьби зі злочинністю у контексті забезпечення особистої безпеки засуджених у виховних колоніях України;
- з'ясувати зміст та види контролю за кримінально-виконавчою діяльністю у виховних колоніях України;
- розробити науково обґрунтовані шляхи удосконалення адміністративно-правових засад забезпечення особистої безпеки засуджених у виховних колоніях України у сучасних умовах.

Об'єкт дослідження – суспільні відносини, що виникають у зв'язку з реалізацією на практиці адміністративно-правових засад забезпечення особистої безпеки засуджених у виховних колоніях України.

Предмет дослідження – адміністративно-правові засади забезпечення особистої безпеки засуджених у виховних колоніях України.

Методи дослідження. Методологічну основу дисертації становить *діалектичний метод* наукового пізнання соціально-правових явищ в їх суперечностях, розвитку та змінах, що дало можливість об'єктивно оцінити сучасний стан і можливості адміністративно-правового забезпечення особистої безпеки засуджених у виховних колоніях України (розділи 1-3). За допомогою *системно-структурного методу* проаналізовано сутність досліджуваних категорій та їх предметно-компонентний склад (підрозділи 1.1, 1.2, 2.2, 3.2); *історико-*

правовий метод дав змогу розкрити генезис формування адміністративно-правових засад та стан забезпечення особистої безпеки засуджених у виховних колоніях (підрозділи 2.1, 2.2, 3.1); *метод порівняльного аналізу* застосовано при вивченні змісту міжнародно-правових актів з питань забезпечення особистої безпеки та практики їх впровадження у кримінально-виконавчу діяльність України (підрозділи 1.3); *метод контент-аналізу* дав змогу опрацювати матеріали архівних кримінальних справ, проваджень, порушених у виховних колоніях, за окремими кількісними та якісними параметрами з подальшою інтерпретацією одержаних результатів у тексті дисертації (підрозділи 2.1); *метод моделювання* використано при формуванні висновків до розділів дисертації та загальних оцінок, а також для обґрунтування пропозицій щодо удосконалення адміністративно-правових та інших засад забезпечення особистої безпеки засуджених (підрозділи 3.1, 3.2); *логіко-нормативний метод* застосовано для аналізу законодавчих і відомчих (міжвідомчих) нормативно-правових актів у сфері виконання покарань (підрозділи 1.3, 2.2, 2.3); *соціологічні методи* (анкетування, інтерв'ювання, спостереження) використано з метою вивчення думок різних категорій респондентів з проблемних питань дисертаційної роботи та з'ясування соціальної результативності відповідних правових норм й адміністративно-правових засад забезпечення особистої безпеки засуджених у виховних колоніях (підрозділи 2.2, 2.3); *статистичний метод* дав змогу проаналізувати зібрані емпіричні дані, а також офіційну статистичну звітність (розділи 1-3).

Емпіричну базу дослідження становлять зведені результати вивчення 15 архівних кримінальних справ та 870 дисциплінарних проваджень у виховних колоніях протягом 1997-2016 рр.); результати анкетування 150 засуджених та 150 осіб з числа персоналу виховних колоній України у Волинській, Рівненській та Запорізькій областях; статистичні відомості щодо стану забезпечення особистої безпеки засуджених у виховних колоніях України у 1997-2016 рр.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що дисертація є одним із перших комплексних монографічних досліджень, присвячених питанням адміністративно-правових засад забезпечення особистої безпеки засуджених у виховних колоніях України. Сформульовані положення і рекомендації надали можливість отримати систему теоретичних поглядів на стан і перспективи розвитку цього напрямку та запропонувати конкретні шляхи їх реалізації в законотворчому процесі та практичній діяльності персоналу виховних колоній. У дисертації обґрунтовано низку нових концептуальних положень, висновків і рекомендацій, що мають можливе теоретичне та практичне значення, зокрема:

вперше:

- встановлено стан та тенденції забезпечення особистої безпеки засуджених у виховних колоніях у період з 1997 по 2016 рр., а саме: щорічно, виходячи з кількості злочинів, що вчиняються цією категорією осіб, коливається з межею 1-2, рівень правопорушень у розрахунку на 1 тис. засуджених складає в межах 9-10 випадків; щорічно мали місце факти членушкоджень (до 10 випадків), а також 1-2 факти групових отруєнь та захворювань серед цієї категорії осіб. Виходячи з цього,

обґрунтовано висновок про необхідність удосконалення адміністративно-правових засад з означених питань;

- з'ясовано зміст та сформульовано авторське поняття права засуджених у виховних колоніях на особисту безпеку, на підставі чого розроблено науково обґрунтовані заходи щодо підвищення рівня ефективності діяльності по забезпеченню даного права у зазначених колоніях. Під таким правом засудженого у цій роботі розуміється встановлена у законі та інших нормативно-правових актах міра можливої поведінки особи, яка відбуває покарання у виді позбавлення волі у зазначених установах виконання покарань, а також правові можливості та гарантії забезпечення цього права, що створюють безпечні умови життєдіяльності на період перебування у місцях позбавлення волі;

- визначені особливості елементів адміністративно-правового механізму забезпечення безпеки засуджених у виховних колоніях, що дозволило сформулювати низку науково обґрунтованих заходів, спрямованих на удосконалення організації виконання та відбування покарання у виді позбавлення волі у виховних колоніях. До таких особливостей в роботі віднесені: а) відмінності в обладнанні та у кількості структурних дільниць виховних і виправних колоній; б) можливість залишення у виховних колоніях засуджених до досягнення ними 23-річного віку; в) відсутність правових норм щодо переведення засуджених в інші колонії, крім випадків їх переведення у колонії мінімального рівня безпеки відповідно до Закону (ст.147 КВК України) та з метою забезпечення особистої безпеки, г) залучення до реалізації заходів безпеки батьків та інших близьких осіб засудженого, а також громадських організацій;

- встановлено рівень ефективності застосування на практиці адміністративно-правових та інших засад, спрямованих на забезпечення особистої безпеки засуджених у виховних колоніях, та обґрунтовано доведено необхідність посилення контролю за даним видом діяльності з участю недержавних структур та об'єднань громадян;

удосконалено:

- теоретико-прикладні підходи щодо змісту права засуджених на особисту безпеку з урахуванням вікових, соціально-психологічних та інших особливостей засуджених, які відбувають покарання у виховних колоніях;

- змістовні елементи усіх видів контролю за кримінально-виконавчою діяльністю, що визначені в кримінально-виконавчому законодавстві України, в контексті вирішення проблем забезпечення особистої безпеки засуджених у виховних колоніях;

- форми і способи забезпечення права засуджених на особисту безпеку у виховних колоніях з урахуванням особливостей виконання та відбування покарання у виді позбавлення волі. До таких форм у цій роботі віднесено: 1) безпосередня форма забезпечення особистої безпеки конкретно взятого засудженого; 2) опосередкована форма, що стосується певної групи засуджених чи у цілому всіх осіб, які тримаються у виховних колоніях; 3) специфічна форма, що пов'язана із захистом віктимілогічно вразливих засуджених (чи їх груп). До способів – а) самозахист особи у межах закону; б) дії персоналу виховних колоній;

в) використання відео-, аудіо- та іншої спостережної техніки за поведінкою засуджених, а також існуючі у колоніях інженерно-технічні засоби; г) використання можливостей оперативно-розшукової діяльності; г) використання передбачених у законі, інших можливостей (переведення у безпечне місце; іншу колонію; захист із застосуванням потенціалу інших правоохоронних органів);

дістало подальший розвиток:

- науково обґрунтовані підходи щодо впровадження в національне законодавство позитивного зарубіжного досвіду (Франції, Швеції, Білорусі) з питань забезпечення особистої безпеки засуджених у ході виконання та відбування покарання у виді позбавлення волі;

- теоретико-прикладні підходи щодо вирішення на науковому рівні проблем адміністративно-правового характеру, що пов'язані із формуванням правових засад забезпечення особистої безпеки засуджених у виховних колоніях. Зокрема, у цій роботі під адміністративно-правовими засадами забезпечення права засуджених на особисту безпеку у виховних колоніях розуміється визначені на нормативно-правовому рівні порядок і принципи виконання та реалізації на практиці даного права зазначених осіб, а також організаційно-структурні, управлінські, контрольні, координуючі та взаємодіючі елементи правового механізму з цих питань.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що матеріальне дослідження впроваджено як рекомендації у:

- *законотворчу діяльність* – розроблено та спрямовано у Комітет Верховної Ради України з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності порівняльну таблицю щодо внесення змін і доповнень у нормативно-правові акти у сфері виконання покарань (лист-впровадження від 30.09.2016 р. № 04-18/12-1994);

- *практичну діяльність* – розроблено та впроваджено у практичну діяльність правоохоронних органів методичку з питань адміністративно-правових засад забезпечення особистої безпеки засуджених у Волинській області (акт впровадження від 20.10.2016 № 6523/02/24/08-2016);

- *навчальний процес* та науково-дослідну діяльність – для вдосконалення навчально-методичного викладання дисциплін «Адміністративне право» і споріднених спецкурсів, а також при підготовці підручників, навчальних і методичних посібників (акт впровадження від 19.10.2016 № 03-29/02/3126).

Особистий внесок здобувача. Дисертація виконана здобувачем особисто та є самостійним комплексом дослідження. Викладені в роботі наукові положення, висновки й рекомендації, що виносяться на захист, отримані автором, самостійно. У статтях і тезах конференцій, поданих у списку публікацій, що виконанні в співавторстві, авторський доробок становить 50 %. При цьому наукові ідеї, що належать співавторам цих праць, у дисертації не використовувались.

Апробація результатів дисертації. Основні положення і висновки дослідження оприлюднені на всеукраїнських і міжвузівських науково-практичних конференціях, семінарах, круглих столах, зокрема: «Правове життя: сучасний стан та перспективи розвитку» (м. Луцьк, 25-26 березня 2011 р.); «Правові реформи в Україні: реалії сьогодення» (м. Київ, 11 жовтня 2012 р.); «Проблеми та стан дотримання захисту прав людини в Україні» (м. Київ, 29 листопада 2012 р.);

«Адміністративна відповідальність: проблеми та шляхи подолання» (м. Київ, 4 грудня 2012 р.); «Державна пенітенціарна служба України: історія, сьогодення, перспективи розвитку у світлі міжнародних пенітенціарних стандартів та концепції державної політики у сфері реформування державної кримінально-виконавчої служби» (м. Київ, 28-19 березня 2013 р.); «Актуальні питання застосування кримінально-виконавчого законодавства» (м. Київ, 18 березня 2015 р.); «Правові реформи в Україні: реалії сьогодення» (м. Київ, 29 жовтня 2015 р.); «Актуальні проблеми застосування кримінального законодавства» (м. Київ, 5 листопада 2015 р.); «Кримінально-правові та кримінологічні заходи протидії злочинності» (м. Київ, 13 листопада 2015 р.); «Кримінально-виконавча політика України та Європейського Союзу: розвиток та інтеграція» (м. Київ, 27 листопада 2015 р.); «Держава і право: проблеми становлення і стратегія розвитку» (м. Ужгород, 25-26 грудня 2015 р.); «Кримінологічна теорія і практика: досвід, проблеми сьогодення та шляхи їх вирішення» (м. Київ, 25 березня 2016 р.); «Теоретичні та практичні питання стану дотримання прав уразливих категорій засуджених та звільнених» (м. Київ, 19-20 квітня 2016 р.); «Актуальні питання реформування правової системи України» (м. Луцьк, 24-25 червня 2016 р.).

Публікації. Основні положення та висновки дослідження, що сформульовані в дисертації, відображено у 21 науковій публікації, серед яких чотири статті – у виданнях, включених МОН України до переліку наукових фахових видань з юридичних наук, три статті – у закордонному юридичному виданні (Республіка Польща), 14 статей – у збірниках тез наукових доповідей оприлюднених та науково-практичних конференціях.

Структура дисертації. Робота складається із вступу, трьох розділів, що містять вісім підрозділів, висновків, списку використаних джерел (311 найменувань на 38 сторінках) та дев'яти додатків на 26 сторінках. Повний обсяг дисертації становить 235 сторінок, з них основного тексту 171 сторінка.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність обраної теми дослідження; вказано на зв'язок дослідження з науковими планами та програмами, визначено мету, задачі, об'єкт, предмет і методологічні засади дослідження, його емпіричну базу, сформульовано наукову новизну, розкрито наукове та практичне значення одержаних результатів.

Розділ 1 «Теоретико-методологічні засади дослідження змісту адміністративно-правових засад забезпечення права засуджених на особисту безпеку у виховних колоніях України» складається з трьох підрозділів.

У *підрозділі 1.1. «Стан досліджень у науці проблем, пов'язаних із формуванням адміністративно-правових засад забезпечення особистої безпеки засуджених у виховних колоніях України»*, на підставі закріплених на певному етапі правових підстав і гарантій реалізації у сучасних умовах на практиці права засуджених на особисту безпеку у виховних колоніях, здійснена періодизація наукових досліджень, що супроводжували зазначений процес, а саме: а) I період

(1991-1998 рр.) удосконалення правового механізму з цих питань у межах дії ВТК України 1970 р. та створення в системі МВС України Державного департаменту України з питань виконання покарань; б) II період (1999-2005 рр.) – повне виведення ДДУПВП з підпорядкування МВС України, прийняття КК 2001 р., КВК 2004 р. та Закону України «Про Державну кримінально-виконавчу службу України»; в) III період (2006-2016 рр.) – внесення суттєвих змін і доповнень у кримінально-виконавче законодавство України з питань, що стосуються забезпечення особистої безпеки засуджених, прийняття КПК 2012 р. та Закону України «Про внесення змін до Кримінально-виконавчого кодексу України щодо адаптації правового статусу» засудженого до Європейських стандартів (2014 р.); г) IV період розпочався у зв'язку з прийняттям постанови Кабінету Міністрів України від 18 травня 2016 р. № 348 «Про ліквідацію територіальних органів управління Державної пенітенціарної служби та утворення територіальних органів Міністерства юстиції» та триває по даний час.

Виходячи з цього, доведена актуальність та необхідність активізації наукових пошуків з означеної проблематики на дисертаційному рівні.

У підрозділі 1.2. «Поняття та зміст права засуджених на особисту безпеку у виховних колоніях» з'ясовано зміст зазначеного права та сформульовано авторське поняття з цього питання, а саме: «Право на особисту безпеку засуджених у виховних колоніях – це розуміється встановлена у законі та інших нормативно-правових актах міра можливої поведінки особи, яка відбуває покарання у виді позбавлення волі у зазначених установах виконання покарань, а також правові можливості та гарантії забезпечення цього права, що створюють безпечні умови життєдіяльності на період перебування у місцях позбавлення волі».

Теоретичне значення виведення змісту даного поняття полягає у тому, що це дає можливість на науковому рівні розробляти науково обґрунтовані заходи щодо удосконалення адміністративно-правових засад з означеної проблематики, а практичне – у створенні умов для підвищення рівня ефективності забезпечення права засуджених на особисту безпеку у виховних колоніях України.

У підрозділі 1.3. «Міжнародно-правові, теоретичні та нормативні підходи з питань адміністративно-правового забезпечення особистої безпеки засуджених і практика їх реалізації у виховних колоніях» на підставі всебічного аналізу зазначених правових джерел (Європейських в'язничних правил, Токійських правил, Пекінських правил), а також зарубіжної практики з цих питань (Швеція, Франція, Німеччина, Білорусь, Англія, Нідерланди, ін.) зроблено висновок про те, що, досі в Україні в національне законодавство та практику не впроваджені найбільш позитивні елементи правового механізму з питань забезпечення особистої безпеки засуджених, що суттєво впливає на ефективність і загальний стан цієї діяльності та обумовлює необхідність удосконалення у тому числі адміністративно-правових засад у даному напрямку.

Розділ 2 «Адміністративно-правовий механізм забезпечення права засуджених на особисту безпеку у виховних колоніях» складається з трьох підрозділів.

У підрозділі 2.1. «Сучасний стан (1997-2016 рр.) забезпечення особистої безпеки засуджених у виховних колоніях України» визначено основні тенденції розвитку даного виду кримінально-виконавчої діяльності у зазначених кримінально-виконавчих установах, а саме: а) в порівнянні з 1997 р. у 2016 р. кількість засуджених у виховних колоніях зменшилась у десять разів (відповідно з 3 656 до 348 осіб); б) за цей самий період кількість злочинів щорічно була сталою (1-2 злочини); в) такою ж залишалась кількість інших правопорушень що вчинялись засудженими щорічно (9-10 порушень у розрахунку на 1 000 осіб); г) практично щорічно серед засуджених реєструвались випадки членушкоджень (до десяти фактів); отруєння цих осіб (одиночного та масового характеру); отримання ними виробничих травм (1-2 випадки); захворювань різного типу (на 15-20%) вище, ніж в однолітків на волі.

Виходячи із зазначеного, науково обґрунтована необхідність удосконалення адміністративно-правових засад забезпечення особистої безпеки засуджених у виховних колоніях України в сучасних умовах.

У підрозділі 2.2. «Адміністративно-правові та інші засади, форми і способи забезпечення особистої безпеки засуджених у виховних колоніях України» встановлено, що саме недосконалість зазначених обставин й обумовлює вчинення цими особами злочинів та інших правопорушень. З метою удосконалення правового механізму з цих питань здійснена класифікація адміністративно-правових засад, а саме – це: а) засади, що визначені на конституційному рівні; б) засади, закріплені у законі; в) засади, які знайшли відображення у міжвідомчих нормативно-правових актах; г) засади, що сформульовані у відомчих правових джерелах.

До адміністративно-правових форм віднесені: 1) безпосередня форма забезпечення особистої безпеки конкретно взятого засудженого; 2) опосередкована форма, що стосується певної групи засуджених чи у цілому всіх осіб, які тримаються у виховних колоніях; 3) специфічна форма, що пов'язана із захистом віктимологічно вразливих засуджених (чи їх груп).

Способами забезпечення особистої безпеки засуджених визнані: а) самозахист особи у межах закону; б) охоронні дії персоналу виховних колоній; в) використання відео-, аудіо- та іншої спостережної техніки за поведінкою засуджених, а також існуючих у колоніях інженерно-технічних засобів; г) використання можливостей оперативно-розшукової діяльності; г) використання передбачених у законі інших можливостей (переведення засудженого у безпечне місце; іншу колонію; захист із застосуванням потенціалу інших правоохоронних органів).

У підрозділі 2.3. «Особливості забезпечення особистої безпеки, організації виконання та відбування покарання у виді позбавлення волі у виховних колоніях України» визначені наступні особливості реалізації даного завдання, а саме: а) відмінності в обладнанні та у кількості структурних дільниць виховних і виправних колоній; б) можливість залишення у виховних колоніях засуджених до досягнення ними 23-річного віку; в) відсутність правових норм щодо переведення засуджених в інші колонії, крім випадків їх переведення у колонії мінімального рівня безпеки відповідно до Закону (ст. 147 КВК України) та з метою забезпечення особистої безпеки; г) залучення до реалізації заходів безпеки батьків та інших

близьких осіб засудженого, а також громадських організацій.

Виокремлення зазначених особливостей не тільки дозволяє упорядкувати та розширити перелік критеріїв щодо класифікації засуджених у місцях позбавлення волі на теоретико-прикладному рівні, але й дозволяє підвищити рівень ефективності забезпечення особистої безпеки засуджених у виховних колоніях.

Розділ 3 «Основні напрями удосконалення адміністративно-правових засад забезпечення особистої безпеки засуджених у виховних колоніях України» складається з двох підрозділів.

У підрозділі 3.1. «Сучасна політика у сфері боротьби із правопорушеннями та злочинністю у контексті адміністративно-правового забезпечення особистої безпеки засуджених у виховних колоніях України та деякі шляхи її удосконалення» визначені основні змістовні напрями реалізації зазначеної політики у цих кримінально-виконавчих установах, а саме: 1) удосконалення чинного законодавства з означеної проблематики (КК, КПК, КВК, спеціальних законів з цих питань); 2) підвищення рівня ефективності діяльності відповідних суб'єктів, що спрямована на забезпечення особистої безпеки засуджених (адміністрація виховної колонії, прокурори, які здійснюють нагляд у виховних колоніях; служби у справах дітей; ін.); 3) здійснення системних заходів на рівні віктимологічного запобігання злочинам і правопорушенням (проведення тематичних бесід з цих питань; підвищення відповідальності за покарання правил техніки безпеки та інших правил, що стосується особистої безпеки, у межах діючих санкцій та форм юридичної відповідальності); 4) захист прав потерпілих від злочинів на стадії виконання вироку та у ході виконання покарання у виховних колоніях); 5) удосконалення адміністративно-правових засад у цьому напрямі та правових механізмів з питань взаємодії та координації діяльності по забезпеченню особистої безпеки засуджених у виховних колоніях.

У підрозділі 3.2. «Зміст та види контролю за кримінально-виконавчою діяльністю, а також за станом адміністративно-правового забезпечення особистої безпеки засуджених у виховних колоніях та окремі напрями їх удосконалення» з'ясовано зміст та виведені наступні види контролю з означених питань, а саме: 1) контроль на рівні діяльності органів державної влади (Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України; судової влади); 2) прокурорський нагляд; 3) відомчий контроль з боку Міністерства юстиції України; 4) контроль Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини; 5) контроль з боку громадських організацій, спеціально уповноважених на здійснення такої діяльності; 6) контроль з боку окремих громадських та інших представників громадськості; 7) міжнародний контроль (ООН; Рада Європи; інші організації, членом яких є Україна).

Визначені наступні проблемні моменти з цих питань: а) неналежний адміністративно-правовий механізм забезпечення зазначеної діяльності; б) по зазначених видах контролю; б) повільне та безсистемне впровадження у чинне національне законодавство та практику позитивного міжнародного досвіду; в) високий рівень латентності явищ і процесів, пов'язаних із забезпеченням особистої безпеки засуджених у виховних колоніях; г) тривале використання у

виробничо-господарській, навчальній та комунальній діяльності об'єктів, ресурсів і засобів, які фізично та морально застаріли і є об'єктивними джерелами посягань на життя і здоров'я засуджених у виховних колоніях; г) незадовільне матеріально-технічне та медико-санітарне забезпечення засуджених, низька калорійність харчування останніх.

ВИСНОВКИ

У **висновках** дисертації на основі дослідження забезпечення особистої безпеки засуджених у виховних колоніях України, узагальнення відповідних концепцій вітчизняних і зарубіжних учених та практики діяльності зазначених кримінально-виконавчих установ, розроблено наукові положення, що в сукупності розв'язують важливе науково-прикладне завдання, яке пов'язане із змістом адміністративно-правових засад забезпечення права засуджених на особисту безпеку у виховних колоніях.

Найбільш суттєвими результатами даного дисертаційного дослідження є такі:

1. Встановлено, що на сьогодні в Україні неналежним є науковий супровід зазначеної проблематики та відсутність комплексних досліджень, у тому числі на монографічному рівні у межах наукової спеціальності 12.00.07 - адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право, що, у свою чергу, виступає однією з обставин, яка впливає на ефективність діяльності персоналу виховних колоній по забезпеченню особистої безпеки засуджених, а з іншого боку, обумовлює необхідність активізації наукових пошуків у цьому напрямі та вирішення досить складного завдання, пов'язаного з реалізацією на практиці даного права засуджених.

2. З'ясовано суть та зміст поняття права засуджених на особисту безпеку у виховних колоніях, що дало можливість визначити вузькі місця теоретичного характеру та мало врегульовані питання у правовому механізмі забезпечення особистої безпеки засуджених у виховних колоніях України, а також встановлено суттєві прорахунки персоналу цих кримінально-виконавчих установ у даному напрямку.

Для вирішення існуючих проблем запропоновано доповнити КВК України ст. 149-1 «Особливості забезпечення права засуджених на особисту безпеку у виховних колоніях» наступного змісту: «З урахуванням віку, стану здоров'я та інших індивідуальних особливостей засуджених, а також положень цього Кодексу, що визначають порядок виконання та відбування покарання у виді позбавлення волі у виховних колоніях, дозволяється залишення цих осіб у зазначених колоніях для подальшого відбування покарання, у випадках, передбачених ч. 2 ст. 10 цього Кодексу. Порядок визначення таких умов і строки тимчасового залишення засуджених у виховних колоніях регулюється нормами Особливої частини даного Кодексу».

3. Встановлено, що не дивлячись на низку заходів правового, технічного, фінансового, соціально-виховного та іншого характеру, які здійснені в Україні та пов'язані із забезпеченням права засуджених на особисту безпеку, адміністративно-правові засади діяльності персоналу виховних колоній не в повній мірі відповідають загально визначеним вимогам міжнародно-правового характеру, у зв'язку з чим це

виступає однією з детермінант, що сприяє протиправним посяганням на зазначене право цих осіб.

Виходячи з цього, науково обгрунтована необхідність доповнення КВК України ст. 143-1 «Особливості правового статусу засуджених у виховних колоніях» такого змісту: «Правовий статус засуджених у виховних колоніях визначається цим Кодексом, міжнародно-правовими договорами, згоду на які дала Верховна Рада України, а також іншими законами, що регулюють питання охорони прав і законних інтересів дитини».

4. Визначено сучасний стан (1997-2016 рр.) та тенденції розвитку правових явищ і процесів, пов'язаних із забезпеченням особистої безпеки засуджених у виховних колоніях, з урахуванням існуючих адміністративно-правових засад даної діяльності, а саме: а) щорічно постійними є різноманітні протиправні посягання на життя і здоров'я цих осіб (вбивства, нанесення тілесних ушкоджень; неналежне надання медичної допомоги), хоча й ці факти носять одиничний характер; б) непоодинокими є випадки нанесення засудженими самим собі членоушкоджень та вчинення інших дій, спрямованих на порушення встановленого порядку відбування покарання у виді позбавлення волі; в) майже щорічно у виховних колоніях мають місце випадки отруєнь засуджених у результаті неякісного харчування, а також виробничого травматизму; г) рідкими, але такими, що проявляються час від часу, є факти службових зловживань щодо засуджених з боку персоналу виховних колоній, що пов'язані з посяганням на особисту безпеку перших. Встановлено, що однією з головних обставин, які сприяють такому незадовільному стану забезпечення особистої безпеки засуджених, є неналежні адміністративно-правові засади діяльності з цих питань.

5. З'ясовано зміст адміністративно-правових засад забезпечення особистої безпеки засуджених у виховних колоніях та сформульовано авторське визначення цього поняття, а саме – це визначені на нормативно-правовому рівні порядок і принципи виконання та реалізації на практиці даного права зазначених осіб, а також організаційно-структурні, управлінські, контрольні, координуючі та взаємодіючі елементи правового механізму з цих питань.

Доведено, що теоретичне значення визначення суті такого поняття полягає у тому, що такий підхід дозволяє створити науково-обгрунтоване підґрунтя для удосконалення правового механізму та підвищення рівня ефективності діяльності на практиці відповідних суб'єктів у даному напрямку.

6. Встановлено особливості забезпечення особистої безпеки, організації виконання та відбування покарання у виді позбавлення волі у виховних колоніях України та доведена необхідність їх більш детального відображення на нормативно-правовому рівні з урахуванням існуючих адміністративно-правових засад діяльності з цих питань. Зокрема, запропоновано доповнити КВК України главою 21-1 «Особливості відбування покарання у виді позбавлення волі засудженими неповнолітніми», вилучивши з глави 21 цього Кодексу та одночасно ввівши у главу 21-1 ті норми, що стосуються цього питання, а також положення тих норм, які мають відношення до порядку виконання та відбування покарання у виді позбавлення волі (глави 15, 16, 17, ін. КВК).

7. Визначено зміст сучасної політики у сфері боротьби зі злочинністю у контексті забезпечення особистої безпеки засуджених у виховних колоніях України та встановлено, що на законодавчому та практичному рівнях не створені належні адміністративно-правові засади діяльності у даному напрямі. У зв'язку з цим запропоновано доповнити КВК України ст. 10-1 «Особливості забезпечення особистої безпеки засуджених у виховних колоніях», у якій відобразити ті положення, що визначені з цих питань у Правилах внутрішнього розпорядку установ виконання покарань та Інструкції щодо організації охорони, нагляду та безпеки у виховних колоніях, виходячи з того, що діяльність персоналу виховних колоній, відповідно до положень п. 14 ст. 92 Конституції України, має ґрунтуватись виключно на законі.

8. З'ясовано зміст і види контролю за кримінально-виконавчою діяльністю у виховних колоніях України та доведена необхідність їх удосконалення на нормативно-правовому рівні шляхом доповнення КВК України ст. 23-1 «Контроль за діяльністю виховних колоній» наступного змісту: «За діяльністю виховних колоній, крім визначених у законі видів контролю і нагляду, здійснюється контроль служби у справах дітей».

Порядок здійснення такого контролю визначається у нормативно-правових актах, що регулюють діяльність зазначеного державного органу».

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

1. Яворська О. О. Причини та умови злочинності неповнолітніх / О. О. Яворська // Митна справа. – 2012. – № 2 (80). – Ч. 2. – Кн. 1. – С. 179-183.
2. Яворська О. О. Про детермінанти, що породжують та обумовлюють посягання на безпечні умови відбування покарання у виховних колоніях / О. О. Яворська // Історико-правовий часопис. – 2014. – № 2 (4). – С. 154-158.
3. Яворська О. О. Стан досліджень в науці проблем, пов'язаних із забезпеченням права засуджених до позбавлення волі в Україні на особисту безпеку / Яворська О. О., Колб О. Г. // KELM (Республіка Польща). – 2015. – № 1 (9). – С. 98-107.
4. Яворська О. О. Про деякі особливості забезпечення права засуджених на безпечні умови відбування покарання у виді позбавлення волі / Яворська О. О., Колб О. Г. // KELM (Республіка Польща). – 2015. – № 3 (9). – С. 145-150.
5. Яворська О. О. Щодо визначення поняття особистої безпеки засуджених у виховних колоніях України / О. О. Яворська // Підприємництво, господарство і право. – 2016. – № 3 (241). – С. 107-109.
6. Яворська О. О. Про деякі особливості реалізації права неповнолітніх засуджених на особисту безпеку / О. О. Яворська // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2016. – № 38. – Т. 3. – С. 35-41.
7. Яворська О. О. Про деякі елементи правового механізму забезпечення права неповнолітніх засуджених в Україні на особисту безпеку / О. О. Яворська // KELM (Республіка Польща). – 2016. – № 6. – С. 139-144.

8. Яворська О. О. Причини та умови злочинності неповнолітніх : збір. тез Міжнар. наук.-практ. конф. [«Правове життя: сучасний стан та перспективи розвитку»], (Луцьк, 25–26 бер. 2011 р.) / О. О. Яворська. – Луцьк, 2011. – С. 286-290.

9. Яворська О. О. Щодо визначення поняття «особистість злочинця»: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. [«Правові реформи в Україні: реалії сьогодення»], (Київ, 11 жовт. 2012 р.) / О. О. Яворська. – К., 2012. – С. 137-138.

10. Яворська О. О. Причини та умови вчинення конкретного злочину : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. [«Проблеми та стан дотримання захисту прав людини в Україні»], (Київ, 29 листоп. 2012 р.) / О. О. Яворська. – К., 2012. – С. 149-150.

11. Яворська О. О. Про стан затримання деяких адміністративно-правових та кримінально-виконавчих заборон засуджених до позбавлення волі : збір. матер. круг. столу [«Адміністративна відповідальність: проблеми та шляхи подолання»], (Київ, 4 груд. 2012 р.) / О. О. Яворська. – К., 2012. – С. 119-120.

12. Яворська О. О. Особливості протидії організованим злочинним формуванням у виправних колоніях України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. [«Державна пенітенціарна служба України: історія, сьогодення та перспективи розвитку у світлі міжнародних пенітенціарних стандартів та концепції державної політики у сфері реформування державної кримінально-виконавчої служби»], (Київ, 28-29 бер. 2013 р.) / І. І. Присяжнюк, О. О. Яворська. – К., 2013. – С. 382-384.

13. Яворська О. О. Про необхідність дослідження в науці проблем, пов'язаних із забезпеченням права засуджених на особисту безпеку : матеріали круг. столу [«Актуальні питання застосування кримінально-виконавчого законодавства»], (Київ, 18 бер. 2015 р.) / О. Г. Колб, О. О. Яворська. – К., 2015. – С. 72-74.

14. Яворська О. О. Форми та засоби забезпечення права засуджених до позбавлення волі в Україні на особисту безпеку : збір. тез допов. [«Правові реформи в Україні: реалії сьогодення»], (Київ, 29 жовт. 2015 р.) / О. О. Яворська. – К., 2015. – С. 102-104.

15. Яворська О. О. Забезпечення безпеки засуджених можливостями індивідуального запобігання злочинам : матеріали круг. столу [«Актуальні проблеми застосування кримінального законодавства»], (Київ, 5 листопада 2015 р.) / І. О. Колб, О. О. Яворська. – К., 2015. – С. 63-65.

16. Яворська О. О. Про деякі правові умови забезпечення безпеки засуджених у межах позбавлення волі : матер. Всеукр. наук.-практ. конф. [«Кримінально-правові та кримінологічні заходи протидії злочинності»], (Київ, 13 листоп. 2015 р.) / П. А. Воробей, О. О. Яворська. – К., 2015. – С. 38-39.

17. Яворська О. О. Про соціально-правову природу діяльності суб'єктів спеціально-кримінологічного запобігання злочинам : збір. матер. Міжнар. наук.-практ. конф. [«Кримінально-виконавча політика України та Європейського Союзу: розвиток та інтеграція»], (Київ, 27 листоп. 2015 р.) / О. Г. Колб, О. О. Яворська. – К., 2015. – С. 52-54.

18. Яворська О. О. Особиста безпека засуджених: поняття та загальна характеристика : матер. Міжнар. наук.-практ. конф. [«Держава і право: проблеми становлення і стратегія розвитку»], (Ужгород, 25-26 груд. 2015 р.) / О. О. Яворська. – Ужгород, 2015. – С. 188-190.

19. Яворська О. О. Співвідношення запобіжної та безпекової функції кримінального покарання : матер. наук.-практ. конф. [«Кримінологічна теорія і практика: досвід, проблеми сьогодення та шляхи їх вирішення»], (Київ, 25 берез. 2016 р.) / О. О. Яворська. – К., 2016. – С. 246-248.

20. Яворська О. О. Вимоги міжнародно-правових актів та зарубіжний досвід щодо забезпечення особистої безпеки засуджених до позбавлення волі : матер. Всеукр. наук.-практ. конф. [«Теоретичні та практичні питання стану дотримання прав уразливих категорій засуджених та звільнених»], (Київ, 19-20 квіт. 2016 р.) / О. О. Яворська. – К., 2016. – С. 177-180.

21. Яворська О. О. Про стан наукового дослідження проблем застосування заходів приборкання до засуджених в Україні : збір. матер. Міжнар. наук.-практ. конф. [«Актуальні питання реформування правової системи України»], (Луцьк, 24-25 черв. 2016 р.) / П. А. Воробей, О. О. Яворська. – Луцьк, 2016. – С. 250-252.

АНОТАЦІЯ

Яворська О.О. Адміністративно-правові засади забезпечення особистої безпеки засуджених у виховних колоніях України. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. – Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна», Київ, 2016.

У дисертації здійснено комплексне дослідження адміністративно-правових засад забезпечення особистої безпеки засуджених у виховних колоніях України. З'ясовано зміст зазначеного права, а також вивчено сучасний стан (1997-2016 рр.) його реалізації у ході виконання та відбування покарання у виді позбавлення волі. Здійснена класифікація адміністративно-правових засад забезпечення даного права засуджених: а) засади, що визначені на конституційному рівні; б) засади, закріплені у законі; в) засади, які знайшли своє відображення у міжнародно-правових актах; г) засади, що сформульовані у відомчих правових джерелах.

Виведені адміністративно-правові форми та способи забезпечення особистої безпеки засуджених у виховних колоніях, встановлені проблемні моменти з цих питань та розроблені науково обґрунтовані заходи щодо удосконалення адміністративно-правових засад зазначеної діяльності.

Ключові слова: засуджений; виховна колонія; адміністративно-правові засади; відбування покарання; виконання покарання; позбавлення волі; особиста безпека; права засуджених; обов'язки засуджених; персонал виховних колоній.

АННОТАЦИЯ

Яворская О.О. Административно-правовые основания обеспечения личной безопасности осужденных в воспитательных колониях Украины. – Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук по специальности 12.00.07 – административное право и процесс; финансовое право; информационное право. – Открытый международный университет развития человека «Украина», Киев, 2016.

В диссертации осуществлено комплексное исследование административно-правовых оснований обеспечения личной безопасности осужденных в воспитательных колониях Украины. Определено содержание этого права, а также изучено современное состояние (1997-2016 гг.) его реализации в ходе исполнения и отбывания наказания в виде лишения свободы. Осуществлена классификация административно-правовых оснований обеспечения этого права осужденных: а) основания, определенные на конституционном уровне; б) основания, закрепленные в законе; в) основания, нашедшие свое отображение в международно-правовых актах; г) основания, сформулированные в ведомственных правовых источниках. Кроме этого, выведены административно-правовые формы и способы обеспечения личной безопасности осужденных в воспитательных колониях, установлены проблемные моменты по этим вопросам и разработаны научно обоснованные мероприятия, направленные на усовершенствование административно-правовых оснований в данной деятельности.

Исходя из закрепленных в Украине на определенном этапе правовых оснований и гарантий реализации в современных условиях на практике права осужденных на личную безопасность в воспитательных колониях, осуществлена периодизация научных исследований, которые сопровождали этот процесс, а именно: а) I период (1991-1998 гг.) – усовершенствование правового механизма по этим вопросам в пределах действия ИТК Украины 1970 г. и создание в системе МВД Украины Государственного департамента Украины по вопросам исполнения наказания (ГДУВИН); б) II период (1999-2005 гг.) – полный вывод ГДУВИН с подчинения МВД Украины, принятие УК 2001 г., УИК 2004 г. и Закона Украины «О Государственный уголовно исполнительный службе Украины» (2005 г.); в) III период (2006-2016 гг.) – внесение существенных изменений и дополнений в уголовно-исполнительное законодательство Украины по вопросам, относящимся к обеспечению личной безопасности осужденных, принятие УПК 2012 г. и Закона Украины «О внесении изменений в Уголовно-исполнительный кодекс Украины относительно адаптации правового статусу осужденного к Европейским стандартам» (2014 г.); г) IV период начат в связи с принятием постановления Кабинета Министров Украины от 18 мая 2016 г. № 348 «О ликвидации территориальных органов управления Государственной пенитенциарной службы и создание территориальных органов Министерства юстиции» и продолжается по данное время.

Установлены основные тенденции обеспечения личной безопасности осужденных в воспитательных колониях, а именно: 1) по сравнению с 1997 г. В 2016 г. количество этих лиц в колониях уменьшилось в 10 раз (соответственно с 3 тис. 656 до 348 осужденных); 2) за этот же период количество преступлений ежегодно было постоянным (1-2 преступлений ежегодно была постоянной (1-2 преступления); 3) такое ж оставалось количество других правонарушений (9-10 правонарушений в расчете на 1 000 осужденных); 4) практически ежегодно среди осужденных регистрировались случаи нанесения себе телесных повреждений (до 10 случаев); отравления этих лиц (единичного или массового характера); получение осужденными производственных травм (1-2 случая); заболеваний различного типа (на 15-20 % выше, чем в подростков на свободе).

Для решения существующих проблем и усовершенствования правового механизма по вопросам обеспечения личной безопасности осужденных в воспитательных колониях Украины на административно-организационном уровне в диссертации разработано комплекс научно обоснованных мероприятий правового, координационного, технического и другого характера.

Ключевые слова: осужденный; воспитательная колония; административно-правовые основания; исполнение наказания; отбывание наказания; лишения свободы; личная безопасность; права осужденных; обязанности осужденных; персонал воспитательных колоний.

SUMMARY

Iavorska O. Administrative and legal framework to ensure the personal safety of prisoners in correctional facilities Ukraine. – Manuscript.

The thesis for the degree of candidate of legal sciences, specialty 12.00.07 – administrative law and process; finance law; information law. – Open International University of Human Development "Ukraine", Kiev, 2016.

The thesis presents a comprehensive study of the administrative and legal framework to ensure the personal safety of prisoners in correctional facilities of Ukraine. It was shown the contents of the law, and studied the current state (1997-2016 years) during its implementation and execution of sentence of imprisonment. Classification of administrative and legal framework to ensure the right of prisoners: a) the principles defined at the constitutional level; b) the principles enshrined in the law; c) the principles that are reflected in international instruments; d) the principles formulated in the departmental legal sources. In addition, the output of the administrative and legal forms and methods to ensure the personal safety of prisoners in correctional facilities established problematic aspects of these issues and developed evidence-based measures to improve the administrative and legal framework of this activity.

Keywords: condemned; colony; administrative and legal framework; serving sentence; execution of punishment; imprisonment; personal safety; rights of prisoners; obligations of prisoners; staff of correctional facilities.